

Talepapir.

Slidenummer henviser til Powerpointpræsentationen.

Slide 1)

Velkommen til en noget anderledes formandens time. Det er bare så ærgerligt, at vi ikke kan mødes, men vi i bestyrelsen har vurderet, at vi ikke med god samvittighed ville kunne gennemføre dette års repræsentantskabsmøde – og det ville ikke være til at bære, hvis smitten blev båret ud til øer pga. vores møde.

En af begrundelserne for aflysning af mødet har været, at når vi tager til repræsentantskabsmøde, så handler det også om at netværke, at være sociale sammen – og det er efter vores mening stort set umuligt under de nuværende restriktioner.

Bestyrelsen besluttede på deres bestyrelsesmøde i fredags, at vi afholder et døgn-kursus for beboerforeninger/ø-repr. – forhåbentligt i foråret - engang for at drøfte lørdagens punkt omkring organisationsstruktur i samarbejde med den oplægsholder, som vi havde engageret til weekendens rep.møde.

Slide 2)

Udvalget for Småøer

Udvalget for småøer – blot lige en genvisning af de Folketingsmedlemmer som sidder i Udvalget for småøer, og som er dem vi inviterer på ø-tur. I år til Mandø og Aarø – tak til jer for at stille op.

Sekretariatet fører en liste over, hvilke øer der har fået besøg hvornår af henholdsvis Udvalget for Småøer og Erhvervsstyrelse. Synes I det er lang tid siden, I har haft besøg, så skriv en mail til Lise.

Slide 3)

Færger

Onsdag den 4.11 skulle vi sammen med Jan Fritz, Færgesekretariatet og Lars Wolfgang Hansen, Småøernes Færgeselskaber have været til møde med Udvalget for Landdistrikter og øer for at give en tilbagemelding på sommerpakkens gratis færger og et oplæg til en drøftelse af hvordan vi kommer i mål med landevejsprincippet. Pga. corona er mødet flyttet til et virtuelt møde den 18.11. - det giver så jer mulighed for at komme med indspark til, hvad vi skal tage med.

Vores budskab vil være, at vi fra de små øers side er rigtig glade for, at der blev tænkt på os i Sommerpakken. Der er jo ingen tvivl om, at 'gratis færge' har haft en kæmpe markedsføringsmæssig værdi, og at danskerne for alvor har fået øjnene op for de små øer som feriedestinationer, og vores håb er selvfølgelig, at gæsterne vender tilbage, og at det, at kendskabet til øerne er øget, også på sigt giver mulighed for, at der er nogle, der vælger at bosætte sig på de små øer.

Vi vil selvfølgelig også nævne, at det jo ikke var vores kop te, at det blev gratis i juli måned, men at man i stedet kiggede på skuldærsæsonen i august og september.

Som opfølgning på Sommerpakkens gratis færger til passagerer og cykler i juli og nedsatte takster i august og september måned har vi i Ø-sammenslutningen gennemført tre spørgeundersøgelser.

De to undersøgelser henvendte sig til henholdsvis virksomheder og ø-repræsentanter på de 27 øer i Sammenslutningen af Danske Småøer – den tredje undersøgelse, der var målrettet gæster, blev lavet i samarbejde med Landdistrikternes Fællesråd og henvendte sig derfor bredt til de 39 øer, der er med i ø-passet.

I har netop pr. mail fået Lises sammenskrivning af undersøgelsen og jeg tænker I vil nikke genkendende til konklusionerne: rigtig mange flere gæster på øerne, udfordringer ift. øernes infrastruktur, f.eks. offentlige toiletter og parkeringsmuligheder både på ø og fastland, rigtig godt for købmand, overnatnings- og spisesteder, udfordringer for øboere, personale og varer at komme med færgen,

Generelt har udmeldingerne fra øerne og ø-virksomhederne været, at lavere pris/gratis færge skal fordeles på hele året, og som en gæst skriver - så turister ikke tror det er eneste chance for at komme til en ø i hele deres levetid

Slide 4)

Færger

- Der skal ikke herske nogen tvivl om - og det underbygger spørgeskemaerne også – at vi ønsker det fulde landevejsprincip udrullet hele året. Find ud af, hvad det koster at indføre den blå landevej på småøerne, tilføj de manglende midler og beslut at nu er landevejsprincippet indført og evaluer så den økonomiske tildeling efter fx 3 år.
- De store øer har meldt ind, at de er klar til gratis færge for passagerer og cyklister i juli. Fremfor det ønsker vi indførsel af landevejsprincippet, eller i al fald at den gratis færge bliver i skuldæsonerne på hver side af juli – og ellers udrullet til hele året, så passagerboommet udjævnes.
- Hvis der bliver tale om en ny coronapakke – så siger vi selvfølgelig ikke nej. Men vi er nødt til at understrege, at den altså skal udmeldes i GOD tid, så det giver mulighed for både virksomheder og færgeselskab at forberede sig.
- Og så er vi nødt til at finde en løsning på, hvordan vi sikrer, at øboere, fragt og ansat personale kan komme frem og tilbage med færgerne.

Slide 5)

Ø-støtte til landmænd

Gennem vort samarbejde med Landbrugsstyrelsen blev vi gjort opmærksom på, at man havde lavet en undersøgelse, der viste at der faktisk ikke var meromkostninger ved at være landmand på en lille ø – snarere tværtimod. Ø-støtten til landmænd var under pres.

Vi kontaktede vores landbrugsnetværk – 100 besvarelser – som bestemt ikke var enige med Landbrugsstyrelsen på mange områder var der ekstraomkostninger ved at drive landbrug på en ø – bla. ventetid for dyrlæge, maskinstation og det at man ikke har mulighed for at strukturtilpasse sit landbrug.

Landbrugsstyrelsen mente ikke, at de kunne bruge det til noget – der skulle økonomiske facts på bordet.

Vi tog fat i Landbrug og Fødevarer for at høre til hvad deres holdning var til ø-støtten og hvordan de arbejdede for at bevare den.

Landbrug & Fødevarer tog fat i Seges for at få dem til at undersøge de ekstra omkostninger men Seges kan gå ned i de små bedrifter, som der er flest af på øerne. De beskæftiger sig med bedrifter på 200 ha og mere.

Derfor står vi overfor at iværksat endnu en spørgeskemaundersøgelse hos landmændene for at få en estimering af det ekstra timeforbrug, der er ved at drive landbrug – Seges har så nogle gennemsnitstimesatser, hvor ud fra vi så kan beregne meromkostninger.

Slide 6):

Bolig-lov

De små øer og de 4 store ø-kommuner blev jo i den grønne boligaftale betænkt med en pulje til tilskud til alment boligbyggeri – 404.000 kr. i tilskud til 75 almene boliger samt 6 mio. kr. til huslejenedsættelse.

Vi har ventet og ventet på et lovudkast skulle komme i høring efter ministeren i Ø-Posten skrev, at det skulle foregå her i efteråret.

Lise henvendte sig til Boligministeriet for at høre, hvor langt lovforslaget var, og hvornår man kunne forvente at bekendtgørelserne kommer i høring.

Udkastet til lovforslag havde været i høring og 1. behandledes i Folketinget den 4.11 – vi har ikke været høringsberettigede om end vi er nævnt flere gange i bemærkninger til lovforslaget

Lovforslag:

- Kommunerne med lovforslaget får mulighed for at hæve maksimumsbeløbet ved alment byggeri på småøerne. Det er en god løsning, som Sammenslutningen af Danske Småøer ser positivt på, og som en mulighed for at komme i gang med byggeri på de småøer, der ofte medfører større omkostninger end på fastlandet.
- For at opnå del i midlerne og få lov at hæve maksimumsbeløbet er det en betingelse, at kommunen har anvisningsretten 100 % og hæfter for forpligtelser fx tomgangsleje og kontraktmæssige forpligtelser ved fraflytning

Vi skrev til boligordførerne:

Sammenslutningen af Danske Småøer mener, at der i lovforslaget bør figurere de samme betingelser ift. anvisningsret og forpligtelser for kommunen, som ved øvrigt alment byggeri.

Min egen beboerforening havde møde med Slagelse Kommunes borgmester og jeg spurgte til det med forpligtelserne – aldrig i hele verden lød svare – måske de 25 % som gælder normalt ved alment boligbyggeri

Lise og jeg ringede til nogle borgmestre for at høre om det bare var min borgmester der var skæv på den – det var det ikke – sammenstemmende tilbagemeldinger – man vil ikke bygge på øerne under de betingelser.

Brev til ordførerne på ny og Boligministeren – og ved 1. behandling af aftalen henviste flere boligordførere og ministeren til at det måtte de have kigget på ved udvalgsbehandlingen.

Så sommetider er det ikke så dårligt ikke at være blevet hørt 😊

Slide 7:

Oversigt over almene boliger på øerne

Det fremgår af tabellen, at der i alt er 144 almene boliger på 9 af de 17 øer med et selvstændigt postnummer. Boligerne er som I kan se fordelt på 101 almene familieboliger, 41 almene ældre-/plejeboliger og 2 almene ungdomsboliger. De 144 almene boliger udgør ca. 5 pct. af småøernes samlede boligbestand, som består af 3.091 boliger.

Slide 8)

Og de 144 almene boliger fordelt pr. ø.

Derudover er der sikkert andre øer, som ikke har eget postnummer, der har almene boliger. Meld gerne ind til sekretariatet, så vi får en samlet oversigt.

Slide 9)

POST

Som indspark til de igangværende postforhandlinger blev vi inviteret til møde med Chefen for PostNord i Danmark Peter Kjær Jensen og på den baggrund skrev vi et brev til ULØ med henvisning til at efter vores opfattelse kan markedet ikke selv klare brev- og pakkebefordringen på de små øer og at det er afgørende for at bo og drive virksomhed i hele landet, at befordringspligten fortsat er en del af den danske postlov.

Transportministeriet har fået lavet og som konkluderer, at **det overordnede billede er således, at der er en bred dækning af øsamfundene med pakkeshops og/eller levering til adressen.**

Vi iværksatte en undersøgelse hos pakkefirmaerne om, hvordan de leverer til de små øer – idet det umiddelbart ikke var et billede som hverken vi eller øboerne umiddelbart kunne nikke genkende til.

Og vores undersøgelse viste på pakkeområdet:

- **at stort set ingen pakkefirmaer leverer til selve husstanden på en småø – man leverer til kajkanten på fastlandshavnen** Allerede nu oplever vi, at langt de fleste firmaer **enten ikke leverer varer og pakker til 'ikke brofaste øer', eller at de tager et højt gebyr herfor.** Det gælder også de forskellige pakketransportfirmaer (f.eks. GLS, BRING, DAO og Danske Fragtmænd),
- At pakke henlægges for modtagerens regning og risiko – til trods for at man jo sådan set har betalt for at få den hjem til sin husstand
- Udfordringen er desuden ofte, at man ikke kan vælge pakkefirma, når man køber varer på nettet – de enkelte internetfirmaer bruger bestemte firmaer
- At alternativet er at hente pakken på fastlandet

Indlæg til Altinget om brev- og pakkebefordring på småøerne

[se artikel bragt den 11.11.2020: <https://www.altinget.dk/transport/artikel/danske-smaaøer-befordringspligten-skal-ogsaa-gaelde-paa-de-smaa-oer>]

Slide 10)

Højhastighedsforbindelser til småøerne

Sammenslutningen af Danske Småøer deltager den 25.11. i et temamøde arrangeret af Udvalget for Landdistrikter og Øer (ULØ)

Formålet med temamødet er at få mere viden om, hvilke udfordringer der er for landdistrikterne og øerne for at få etableret højhastighedsbredbånd. Samtidig ønsker udvalget at få inspiration til, hvordan udvalget kan arbejde for at understøtte en fremtidig udrulning af højhastighedsbredbånd i landdistrikter og på øer.

Vi ved at Regeringen i deres finanslovsforslag ikke har afsat midler til en bredbåndspulje – Endelave, Hjarnø og Lyø har søgt

Barrierer:

- **Antallet af husstande:**

I forhold til bredbåndspuljen er den geografiske størrelse af et ansøgerfelt defineret af øens størrelse. Det betyder i realiteten, at man ikke som på fastlandet, kan udvide sit geografiske areal i den ene eller anden retning for at få en sammensætning af husstande, der lever op til kriterier om dårlig dækning og ønske om at deltage. Man har så at sige de husstande, man har, på en ø.

- **Dokumentation af hastighed**

Hvis man oplever, at man ikke har den forbindelse, som bredbåndskortet viser, har man selv bevisbyrden for at vise, at man har en dårlig forbindelse, og det er endog meget svært.

- **Ekstraordinære store omkostninger ved etablering af højhastighedsforbindelser**

Det ekstra dyrt at etablere højhastighedsforbindelser til de små øer, fordi der i de fleste tilfælde skal lægges et søkabel. Hvis der i forvejen er et søkabel, der kan benyttes, vil man de fleste steder allerede have etableret en højhastighedsforbindelse via fiber.

Fra flere øer forlyder det, at man på de små øer slet ikke kommer i betragtning til tilskud via Bredbåndspuljens pointsystem – simpelthen fordi det er for dyrt. Der ud over har vi på småøerne sjældent store virksomheder, der har mulighed for at bidrage med ekstra beløb.

Hvad skal der så til?

- **Ø-pulje under bredbåndspuljen.**

Bredbåndspuljen fastholdes i et eller andet omfang, men der oprettes en decideret ø-pulje under bredbåndspuljen, hvor ansøgningerne om tilskud til etablering af højhastighedsforbindelser til de små øer behandles særskilt - ud fra den enkelte øs forudsætninger og muligheder.

Langt de fleste udrulninger af højhastighedsforbindelser på småøerne kræver et søkabel. Det betyder en betragtelig meromkostning. Det bør der tages højde for i en ny pulje, med et særskilt ø-tilskud.

- **Øen skal have hurtigt internet – uanset gule eller hvide husstande**

Det er nødt til at være en politisk beslutning om at udrulle højhastighedsforbindelse til øen – uanset 'gule' (tilskudsberettigede adresser efter Energistyrelsens kortlægning) eller 'hvide' husstande (ikke tilskudsberettigede adresser). Man er nødt til at betragte øen som en helhed, der skal have højhastighedsforbindelse. Det er afgørende for øens udvikling som helhed både i forhold til erhverv og bosætning, at der er ordentlig hurtig forbindelse.

- **At prisen for hurtigt internet fastsættes på forhånd til fx 4.000 kr.**

Som systemet er nu, er det lettere at optjene point og dermed opnå en højere samlet score, hvis egenbetalingen er højere. De fleste øboere og ø-virksomheder vil gerne støtte udrulning af højhastighedsforbindelse til deres ø (uanset om deres adresser er udpeget som 'gule eller hvide'), men det er vigtigt, man på forhånd kender egenbetalingen

- Andre ting?

Slide 11)

Netværkskurser

SaDS har fået ø-støttemidler til en række netværksseminarer i 2020-2021.
Vi har afholdt et kommunikationsseminar den 25. januar med 19 deltagere.
Vi planlægger følgende:

- Vandværksseminar (~~afholdes 26. oktober 2020~~). Der skal findes en ny dato i 2021!
- Seminar for dagligvarebutikkers forpagtere og bestyrelser planlægges til 17.-18 januar, i samarbejde med Samvirkende Købmænd.
- Familieseminar (forventes afholdt 11.-13. juni 2021 parallelt med generalforsamling på Fur).

Vi har desuden fået forslag om et **bryggerseminar og et menighedsrådsseminar** (efter menighedsrådsvalgene i efteråret 2020).

Slide 12)

Årets Ø:

Forenet Kredit er en forening for kunder i Nykredit og Totalkredit.

Årets Ø-pris 2020 – 2021 – Endelave

– kan gå til ikke-brofaste øer – indstillinger ud fra bestemt tema.

1. præmie: 50.000 kr. + 20.000 kr. til en fest

2.+ 3. nominerede: 25.000 kr. hver

Skabe positiv omtale – være en gulerod for de øer, der får prisen eller bliver nominerede
Bag Årets Ø-pris vil være et partnerskab, der består af LDF, SaDS, Danske Rederier og Forenet Kredit, der kommer med pengene.

Vi skal evaluere her i kommende uge – og der er også forslag om, at der kan ske et eller andet i 2021 som sætter fokus på øerne – men mere om det senere.

Slide 12

Nordea Fonden:

Besøg af direktør for Nordea fonden Henrik Lehmann Andersen den 26.11 på Strynø

I Nordea-fonden har der været afprøvet to puljer, som bidrager til at fremme gode liv lokalt: Kyst-puljen og Her bor vi-puljen, hvor vi netop har uddelt 67,8 mio. kr. i støtte til 139 projekter, som fremmer gode liv i mindre bysamfund.

Med begge pulje har Nordea oplevet, at der er en stor lokal virkelyst, og at der er rigtig godt gang i de lokalt forankrede initiativer og fællesskaber.

Direktør Henrik Lehmann Andersen vil derfor meget gerne mødes med os for at drøfte, hvad dette kan skubbe til af andre forskellige ting og muligheder.

Slide 13:

Nordisk ungdomslej

Pulje under Nordisk Ministerråd - Nordplus – udvikle det nordiske sprog – bringe unge sammen for at tale deres eget sprog

24 unge – 8 fra hvert land mellem 12 og 15 sammen med 2 voksne fra hvert land på en uges camp.

2021 i Finland – 2022 i Danmark.

*Dorthe Winther
Formand
Sammenslutningen af Danske Småøer*